

FEGYELMEZETT TÉRPLASZTIKA
Tapolcai Járásbíróság és Tapolcai Járási Ügyészség – Tervpályázat

Műszaki leírás

Tervezte:
PI-Hun Kft.
Oroszvály László, Dénes Albert, Dénes Filip
építészek

A Járásbíróság és Járási Ügyészség Tapolca belvárosában, az Ady Endre utca és Köztársaság tér sarkán álló, 1929-ben épült meglévő épületben működik. A bíróság és az ügyészség működése a jelenlegi épületben, főként annak méretbeli korlátai miatt jelenleg nem megfelelő. A jelenlegi épületben tervezési program szerinti bírósági helyiségeknek csak egy része helyezhető el. A további helyiségek, illetve az ügyészségi funkciók elhelyezésére új épületszárnyal kell a meglévő épületet bővíteni.

A tervezés során különös kihívást jelent a tervezési programban meghatározott igények teljesítése. A meglévő épület traktusmélysége nem teszi lehetővé a műemléki jelleg megtartása mellett a helyiségek alapterület tekintetében takarékos elhelyezését. A telek adottságait figyelembe véve a földszinten egy zsúfolt beépítés adódik, de ez a zsúfoltság az emeleti szintek kisebb alapterülete miatt az egész épületen nem érződik. A fennmaradó területet szinte teljes egészében elfoglalja a 10 dolgozói parkoló, mely a funkcióból adódó parkolási követelményeket nem elégíti ki, ezért a fennmaradó parkolóhelyeket közterületen kell biztosítani.

A meglévő épület szabadonálló telepítése az Ady Endre utca vonalában érvényesül, ezért bár a telek nyugati része is beépíthetőnek tekinthető, városképileg kedvezőbbnek tekintettük az épület északi irányú bővítését. Ezt támasztotta alá a bontásra ítélt hátsó épületszárny helyzete is, mert bár a nevezett épületszárny építészeti értékét képviseli, a beépítés jellege hosszú idő óta fennálló organikus képződmény. Az ügyészségi épületszárny e beépítés jellegét követi. Az új bírósági épületszárny a telek észak-keleti részét foglalja el, körülölelve a meglévő és az új épület között egy kis kialakuló belső udvart.

A telek nyugati részén helyeztük el a parkolót, ahol 9 személyautó elhelyezése oldható meg mélygarázs építése nélkül. Az Ady Endre utca felé nyílóan alakítottuk ki a bv. jármű megállóhelyét is.

Építészeti kialakítás

A meglévő épület szimmetrikus homlokzatú, kétszintes főbejárati tömbjéhez a nyugati oldalon csatlakozik egy ugyancsak kétszintes épületszárny. Az épület magastetős kialakítású, teljes egészében hagyományos épületszerkezetekből épült. A tervezés során a meglévő épületrész belső térszervezését meghagytuk, mert annak méltósága messzemenően alkalmas a bírói munka megfelelő kiszolgálására. Az új épületszárnyak a meglévő épület jelenlegi északi homlokzatánál csatlakoznak az épülethez. A telek nyugati oldalán az ügyészségi épület, a telek keleti oldalán a bírósági épület. A nagyobb mértékű ügyfélforgalmat bonyolító bírósági tárgyalóterem tömbje köti össze a két új épületszárnyat a földszinten, és zár közre a régi épülettel egy kis belső udvart.

A funkcionális igények megfelelő és szétválasztott kiszolgálása miatt új bejáratok kialakítását tartottuk célszerűnek. A meglévő épület bejárata a XXI. századi igények és körülmények között már nem tudja ellátni többfunkciós feladatát, ezért új főbejáratot terveztünk a Köztársaság tér felé, melyen az épületet személyautóval megközelítő parkolója is található. Ebbe az irányba nyílik az ügyészségi épület bejárata is, mely a telek északi oldalán kialakított sétányon közelíthető meg.

A meglévő épület teljes rekonstrukciója során homlokzati színezését a jelenleginél nemesebbé tettük, tetőfedésére sötétszürke fémlemez javasoltunk. Az így rekonstruált épülethez csatlakoznak az új, részben vakolt architektúrájú, de nagyrészt természetes kővel burkolt, háromszintes épületszárnyak. Az új épületszárnyak tömegét úgy alakítottuk ki, hogy az harmonikusan illeszkedjen a meglévő épület léptékéhez. A kővel burkolt robusztus épülettömeget a mély kávéban elhelyezett nyílások árnyékainak játéka oldja.

Az új épület homlokzati tagolását úgy alakítottuk, hogy kövesse a meglévő épület tagozatait anélkül, hogy az új homlokzaton didaktikus utalások lennének. Az új épületrészek tömegalakítása és részletei a meglévő épülettel kontrasztot alkotnak. A kapcsolatot a régi és az új épület között az anyaghasználat, az épülettömegek aránya és a homlokzati elemek egymásra utaló megformálása adja.

Bíróság

A meglévő bírósági épület bejárata építészeti szempontból domináns helyen van kialakítva jelenleg. A bejárat mögötti térszervezés – pl. főlépcső elhelyezkedése – nem teszi lehetővé az épületbe érkezők megfelelően elkülönített bejutását az épületbe (bírói forgalom, ügyfél forgalom, stb). Nem megoldható ezen a bejáraton keresztül észszerűen a kerekesszékekkel érkezők bejutása sem. Előbbiek miatt új főbejáratot alakítottunk ki. Az új főbejáratot nem nyithattuk az Ady Endre utca felé, mert ebben az esetben diszharmóniába került volna a meglévő épület meglévő bejáratával. Ezért az új bejáratot a Köztársaság tér felé nyitottuk. Az új bejárat az autóval érkezők számára jobban megközelíthető helyen, és védettebben jelenik meg, ugyanakkor a telek dél-keleti sarka felé is nyit.

Az új főbejáratot a falsíkok „megmozgatásával” és a bejárat nagy mértékű üvegezésével úgy komponáltuk meg, hogy az az ide érkezőket invitálja az épületbe. A bejáraton belépve az előcsarnokba jutunk. Az előcsarnok egy több szint magas tér. Az új bejárat előtti járda szintje jelentősen magasabb, mint a meglévő épület főbejáratánál, így a kerekesszékekkel érkezők gyakorlatilag rámpa alkalmazása nélkül tudnak bejutni az épületbe. A bejárat mögött elvégezhető az érkezők ellenőrzése, majd szétosztása három irányba – bírósági irodák, bírósági tárgyalók, ügyfélcentrum, lajstromiroda.

A meglévő épület meglévő főbejárata több funkcióra is használható marad a feltétellel, hogy az érkezők biztonsági ellenőrzése kis létszám esetén itt is elvégezhető marad. Ez a bejárat alkalmas lehet a meghallgatásra érkező gyermekek fogadására, akik a bejárat mögötti előcsarnokból rögtön a meghallgató szobába léphetnek, így a lehető legkevesebb veszélyezteti őket az épület hivatalos jellege. A gyermek meghallgató szoba önálló wc-vel és akár önálló teakonyhával is felszerelhető. A sarokszoba elhelyezkedése a két irányba is nyitott ablakokkal kellemes – lakásszerű – miliót biztosíthat. A meglévő főbejárat használható alkalmankénti provizórikus bejáratként, illetve dolgozói bejáratként, ha annak biztonsági kockázatai kiküszöbölhetők folyamatos élőerős védelemmel.

Az előcsarnokból nyílik az ügyfélcentrum. Az ügyfélvárót, előcsarnokot és az ügyfélcentrumot úgy alakítottuk ki, hogy ott a bíróságok informatikai fejlesztéseire illeszkedjen, pl. elhelyezhető az online ügyintézéshez szükséges terminálok. Az előcsarnokban elhelyezhető az ügyfeleket tájékoztató kijelzők. A lajstromiroda közelében (folyosón megközelíthető módon) alakítottuk ki a titkári és fogalmazói irodát, míg a postázó közvetlen kapcsolatban van a lajstromirodával a meglévő épületrészben. A helyiségeket a csak a bírói dolgozók által használt folyosó köti össze egymással.

Az előcsarnok (ügyfélváró) mögött helyezkednek el egymás után sorolva a bírósági tárgyalótermek. A sorban első, és egyben legnagyobb terem a nagyobb látogatottságú büntetőügyek tárgyalására alkalmas. A második terem kisebb, mind büntetőügyek, mind polgári peres eljárások lefolytatására alkalmas. A harmadik teremben csak polgári peres ügyek tárgyalásait lehet megtartani. A tárgyalótermek kialakításánál fontosnak tartottuk a három irányú elkülönített megközelítés biztosítását. Ez a meglévő épületben annak adottságai miatt nem volt megoldható, ezért döntöttünk egy új épületszárny kialakítása mellett. A bírósági tárgyalótermek alkotják az új épületrész gerincét.

A tárgyalótermek déli oldalán helyezkedik el a bírói folyosó, mely közvetlenül kapcsolódik a meglévő épület közlekedőjéhez, hogy a bírósági dolgozók elkülönített útvonalon tudják megközelíteni a termeket. Az új és a régi folyosó körülöleli az épület közepén kialakított udvart.

A tárgyalásra érkező őrizetes az Ady Endre utca felől nyíló elkülönített kapun érkezik a bv. járművel. A járműből az épületbe egy csak erre a funkcióra szolgáló kapun lép be. A terepadottságokat kihasználva a bejáratot fél szinttel a földszint alatt alakítottuk ki. Innen egy elkülönített folyosón lehet eljutni a pincszinten kialakított zárakhoz, ahol a tárgyalás kezdetéig várakozhatnak az őrizetesek. A zárakat úgy alakítottuk ki, hogy azokba elhelyezhető legyenek WC-k, de különálló WC csoport is kialakítható a lépcsőház előterében. (Az új pincszint részben az elbontásra szánt épületszárny meglévő pincéje helyén kerül kialakításra.) A két büntetőügyek tárgyalására is alkalmas tárgyalót egy elkülönített lépcsőházon keresztül közelíthetik meg, ahonnan a tárgyalótermek számukra lerekesztett részébe

léphetnek be közvetlenül. Ezáltal az őrizetesek által használt útvonal az összes többi útvonaltól teljes mértékben el van különítve.

A meglévő épületben alakítottuk ki a bírósági irodákat. Az épület megjelenése, belső térszervezése a benne folyó munka méltóságához illeszkedő. A földszinten egy csoportban alakítottuk ki a külső látogatók által is használt stúdiót, mediációs szobát, valamint a védett tanú meghallgatására szolgáló helyiséget. Ezek a helyiségek akár a bv. jármű parkolójából önálló külső bejáraton keresztül is megközelíthetők a bírósági dolgozói forgalom keresztezése nélkül.

A meglévő épület főlépcsője mellett helyeztünk el egy új liftet a dolgozói forgalom bonyolítására.

A meglévő épület emeletén helyezkednek el a bírói dolgozószobák. Az elnöki iroda, valamint a tanácskozó terem az építészetiileg kitüntetett helyeit foglalja el az épületnek. A meglévő épület közlekedőihez szervesen kapcsolódva alakítottuk ki az új épületrész emeleti folyosóit. Innen nyílnak az oktatótermek, melyek magasabb beruházási költség mellett akár összenyithatóvá tehető hangszigetelő mobilfal alkalmazásával. Az oktatótermekkel szemben nyíló folyosóról érhető el a fizikai dolgozók pihenője és öltözője, valamint az edzőterem a hozzá kapcsolódó öltözővel és vizesblokkal. Az edzőteremhez feleslegesnek ítéltük meg különmű öltöző kiépítését, de öltözőfülkét alakítottunk ki az átöltözés megfelelő körülményeinek biztosítására.

A bírói szárnyhoz csatlakozó apartmanok az új épületrész 2. emeletén helyezkednek el. Önálló külső bejáratról, önálló liften, illetve lépcsőházon át közelíthetők meg. Ez a bejárat az új keleti épületszárny déli oldalán található, belső sarkon, ahol a meglévő épület csatlakozik az újhoz. A lépcsőház egy közös fallal csatlakozik a bírósági dolgozói területekhez, így a közvetlen összeköttetés is megoldható, de akár teljesen elkülönülhet. Az apartmanok folyosójáról nyílik a bírósági épület gépészeti helyisége.

A bírósági épület pincszintjén helyeztük el a központi irattárat és a bűnjelkamrát. A pincébe vezető lépcső mellett helyeztük el a szerverszobát. A szerverszoba melletti falfülkében helyezkedik el az iratlift, mely a pincét összeköti a földszinti és az 1. emeleti szintekkel. Az iratlift minden szinten a folyosókról érhető el.

Ügyészség

Az ügyészségi épületszárny főbejáratát az épület északi oldalán helyeztük el. A bíróságinál jelentősen kisebb ügyfélforgalom megengedi, hogy ez a bejárat rejtettebben jelenjen meg. A bejárat hangsúlyos építészeti elemként jelenik meg. Az ügyfelek és az ügyészségi dolgozók ugyanezen a bejáraton jutnak az épületbe. A bejárat felügyeletét a előcsarnokból nyíló lajstromirodában dolgozó ügyintéző látja el, ezt a két helyiség kapcsolatának megfelelő kialakításával tettük lehetővé. Az ügyészségre érkező látogatók, valamint a lajstromirodán dolgozó 4 fő részére az előcsarnokból nyíló, akadálymentesen kialakított WC-t alakítottunk ki.

Az előtérből érhető el az épületszárny lépcsőszárnya, valamint az akadálymentes közlekedésre alkalmas felvonó is. A felvonó egyben biztonsági felvonóként is üzemel. Füstmentes előtere a lépcsőház, ezért a lépcsőházba nyíló ajtók tűzgátló kialakításúak.

Az előtér szomszédos a bírósági tárgyalóterem ügyfélfolyosójával, ezért ott kialakítható belső, ellenőrizhető átjárási lehetőség a bírósági épületrészbe.

Az emeleti szinteken alakítottuk ki oldalfolyosós rendszerben az irodákat, valamint a tárgyalókat. A kihallgatóhelyiséget a 2. emeleten alakítottuk ki, de a helyiségek átcsoportosításával lehetőség van a szoba elhelyezésére a pincében is úgy, hogy a helyiség egyik irányból a bv. parkolóból, másik irányból pedig az ügyészségi lépcsőházból elérhető legyen. Ebben az esetben a pincében elhelyezett gépészeti tér kerül a 2. emeletre.

Az adminisztratív iroda, a lajstromiroda valamint az irattár közötti iratforgalom kiszolgálására iratliftet terveztünk, mely e három helyiség között közvetlen vertikális kapcsolatot biztosít.

Parkoló

Az épülethez a parkolási mérleg alapján számított parkolóhelyek kialakítására nincs lehetőség. Tíz darab parkolóhely kialakítására nyílik lehetőség a telek nyugati részén. Ez a parkolózám épp elégséges

lehet a bírók és a vezető ügyész és alügyész, valamint néhány további magasabb beosztású tisztviselő parkolóinak kialakítására. Több parkolóhelyet csak az új épület teljes alapincézése esetén lehetne kialakítani.

A tervezési program jelentős alapterületet igénylő elvárásai nagyobb egybefüggő zöldfelület kialakítását nem teszik lehetővé. Nagyobb egybefüggő zöldfelület csak a parkolóhelyek rovására alakítható ki.

A meglévő épület tartószerkezeti elemei megfelelő állapotban vannak. Az új válaszfalak a meglévő födémekre jutó terhek csökkentése érdekében gipszkarton szerkezetűek, a szükséges hangszigeteléssel ellátva.

Az új épületrész vasbeton falas tartószerkezettel készül. Az emeletközi födémek, valamint a tetőfödémek monolit vasbeton szerkezetűek. Az ügyészségi épületszárny alatt, valamint részben a bírósági tárgyalók alatt pincszint készül. A pince monolit vasbeton szerkezetű, 50 cm vastag vasbeton lemezalap szerkezettel. Az épület egyéb falai alatt sávalap vagy amennyiben azt a geotechnikai szakvélemény javasolja, mélyített sicalapozás készül.

Az épületbe tervezett lépcsők monolit vasbeton szerkezetűek. Csatlakozásaik hanghídmentesek, az épület tartószerkezeteihez lépéshangszigetelő elemekkel csatlakoznak.

Energiagazdálkodás leírása

Az épület hőellátását hőszivattyús rendszerrel tervezzük megoldani. A bírósági épületrész és az ügyészségi épületrész energetikailag egymástól függetlenül működik.

Az energiaellátás koncepciójának pontos kialakításához érdemes megvizsgálni a helyi termálvíz hasznosíthatóságát, melynek hőfoka (kb. 26°C) alkalmas mind a hűtés, mind a fűtés kiszolgálásához. Amennyiben ez a megoldás nem üzemeltethető gazdaságosan (pl. a víz kémiai összetétele nem megfelelő), akkor levegő-levegő üzemű, ún. VRV rendszert kell kialakítani. A rendszer kültéri egységeit decentralizáltan helyezük el a tetőn, illetve szükség esetén homlokzati felületeken.

A bírósági épületrész épületgépészeti helyisége az új épületszárny 2. emeletén helyezkedik el. A helyiségben az épületrész légkezelői (főbb helyiség csoportonként 1-1) elhelyezhetők. Az előcsarnok feletti „hasítékokban” elhelyezhetők a légkezelők friss levegőjét biztosító szellőzőszaluk.

Az irodákban fan-coilokat terveztünk, és biztosítanánk a mesterséges szellőzést minden irodában és tárgyalóban. A meglévő épületben nem terveztünk álmennyezet, a parapet elé épített falban vezetnénk a légtechnikai illetve egyéb csőhálózatokat. A meglévő épületben a nagyobb átmérőjű légtechnikai gerincvezetékek a padlástérben vezethetők, ahonnan 2-3 irodánként a homlokzati fal mögött burkolat mögé rejtve vezetjük a függőleges ágakat.

A homlokzati falakat monolit vasbetonból terveztük, melynek nagy a hőtehetetlensége, hogy ezzel az építészeti eszközzel csökkentjük a klimatizálás költségeit.

Az épületben épületfelügyeleti rendszer (BMS) kiépítését tervezzük.

A tervezett kialakítással lehetőség nyílik az épület kiemelkedő energetikai minősítésére is (LEED illetve BREEAM).

Az épületben található vizesblokkok melegvízellátását helyi, villamos üzemű vízmelegítőkkal biztosítjuk.